МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

SPEECH CULTURE OF THE MODERN TEACHER

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни *«Культура мовлення сучасного вчителя»* скерована на підготовку фахівців усіх галузей знань, усіх спеціальностей.

«01» жовтня 2025 р. 16 с.

Розробник: *Білявська Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри початкової освіти.*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення сучасного вчителя»* розглянуто на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 2 від «08» жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Світлана ЯКИМЕНКО*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення сучасного вчителя»* розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 1 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила ХРЯЩЕВСЬКА*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Культура мовлення сучасного вчителя»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій ЛАБАРТКАВА*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Культура мовлення сучасного вчителя»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій СЛОБОДЯН*

© НУК імені адмірала Макарова, 2025

© Білявська Т.М., 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання 12
7. Форми поточного та підсумкового контролю 13
8. Критерії оцінювання результатів навчання 14
9. Засоби навчання 15
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Програму вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Культура мовлення сучасного вчителя» передбачено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Ключові слова: мова, мовлення, мовні норми, мовний етикет, мовна компетентність, майбутній учитель.

Summary

The study program of the elective course «Speech Culture of the Modern Teacher» is intended for students pursuing a master's degree (second level of higher education). The program covers the amount of educational material in this discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for assessing student achievement.

Key words: language, speech, language norms, language etiquette, language competence, primary school teacher.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">А Освіта</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
–

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="7">Для всіх спеціальностей</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>II-й</td><td>II-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2;

самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення вибіркової навчальної дисципліни «*Культура мовлення сучасного вчителя*»: висвітлити: підвищити та вдосконалити рівень культури мовлення майбутніх фахівців, ознайомити студентів із сучасними нормами культури мовлення; сформувати здатність застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових.

У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти матимуть можливість оволодіти такими компетентностями:

1) комунікативна компетентність – здатність грамотно, чітко й виразно формулювати думки українською мовою відповідно до норм сучасної літературної мови;
2) професійно-мовленнєва компетентність – уміння добирати адекватні мовні засоби для ефективної педагогічної взаємодії, ведення навчального діалогу та створення позитивного мовленнєвого середовища;
3) етична та риторична компетентність – володіння нормами мовленнєвого етикету, технікою публічного виступу, педагогічною риторикою та культурою дискусії;
4) лінгвістична компетентність – знання системи сучасної української мови, її стилістичних ресурсів та нормативних засад;
5) креативна компетентність – здатність до творчого використання мовних засобів у професійній діяльності, створення власного педагогічного стилю мовлення.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль І. Мова і професія. Культура фахового спілкування

Змістовий модуль І. Мовне законодавство в Україні. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів

Тема 1. Мовне законодавство та мовна політика в Україні

1. Питання походження української мови в сучасних наукових джерелах. Проблеми в розвитку та становленні державності сучасної української літературної мови.
2. Мовне законодавство в Україні.
3. Питання лінгвоциду.

Тема 2. Літературна мова. Стилі сучасної української мови. Норми сучасної української літературної мови. Новий правопис

1. Літературна мова. Функціональні стилі сучасної української мови.
2. Норми сучасної української літературної мови. Динаміка мовної норми та проблеми кодифікації.
3. Нова редакція Українського правопису (Український правопис 2019 року). Зміни в правописі. Власне зміни у написанні слів (без варіантів). Варіантні доповнення до чинної норми.

Література: [3], [4], [9], [12].

Змістовий модуль ІІ. Складові комунікативної якості культури мови. Український мовленнєвий етикет.

Тема 3. Складові комунікативної якості культури мови

1. Словниковий запас. Збагачення словникового запасу.
2. Правильність мовлення. Логічність мовлення**.**
3. Точність мовлення. Чистота мовлення. Доречність мовлення.

Тема 4. Мовна культура в Україні. Український мовленнєвий етикет

1. Мовленнєвий етикет як феномен людського спілкування. Мовний етикет.
2. Сучасні проблеми мовної культури в Україні. Білінгвізм. Суржик. Калька.
3. Культура мовлення сучасної молоді. Сленг.

Література: [5], [6], [7], [8], [9].

Змістовий модуль ІІІ. Культура усного фахового спілкування

Тема 5. Усне професійне спілкування

1. Невербальні засоби спілкування
2. Публічне ділове спілкування. Види публічного мовлення. Публічний виступ. Доповідь. Лекція. Промова. Дискусія. Бесіда.
3. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій.

Тема 6. Культура фахового приватного спілкування

1. Приватне ділове спілкування. Ділові засідання (наради). Збори, перемовини.
2. Приватне ділове спілкування. Прийом відвідувачів.
3. Приватне ділове спілкування. Телефонна розмова.

Література: [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11].

Змістовий модуль ІV. Мовні особливості професійного мовлення (орфоепічний рівень, акцентологічний та лексичний рівні)

Тема 7. Мовні особливості професійного мовлення (орфоепічний рівень, акцентологічний та лексичний рівні)

1. Орфоепічна грамотність як складова мовленнєвої культури майбутнього вчителя
2. Акцентуаційна грамотність як складова мовленнєвої культури майбутнього вчителя.
3. Українська лексикографія. Словники в професійному мовленні майбутнього вчителя.

Тема 8. Мовні особливості професійного мовлення (лексичний рівень)

1. Лексикологічні норми у фаховому спілкуванні. Омоніми у фаховому мовленні. Синоніми у фаховому мовленні. Антоніми у фаховому мовленні. Пароніми у фаховому мовленні.
2. Іншомовні слова. Вимоги до вживання іншомовних слів. Термін та його ознаки. Термінологія в професійному спілкуванні. Загальнонаукова, міжгалузева та вузькоспеціальна термінологія. Кодифікація та стандартизація термінів.
3. Фразеологізми у фаховому мовленні майбутніх спеціалістів.

Література: [1], [2], [5], [8], [9], [11].

Змістовий модуль V. Мовні особливості професійного мовлення (граматичний рівень)

Тема 9. Словотвірні норами. Морфологічні норми в професійному мовленні

1. Словотвірні норми (науковий стиль, офіційно-діловий стиль).
2. Морфологічні норми у професійному мовленні.
3. Специфіка вживання службових частин мови (науковий стиль, офіційно-діловий стиль).

Тема 10. Синтаксичні норми в професійному мовленні

1. Синтаксичні норми мови професійного спілкування.
2. Особливості синтаксису професійного мовлення.
3. Особливості перекладу та редагування наукових текстів.

Література: [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11], [12].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр.	лаб	с.р.		лек	пр.	лаб.	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль І. Мова і професія. Культура фахового спілкування										
Змістовий модуль І. Мовне законодавство в Україні. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів										
Тема 1. Мовне законодавство та мовна політика в Україні	14	2	2	–	10	14	2		–	12
Тема 2. Літературна мова. Стилі сучасної української мови	16	2	2	–	12	16		2	–	14
Разом за змістовим модулем 1	**30**	**4**	**4**	**–**	**22**	**30**	**2**	**2**	**–**	**26**
Змістовий модуль ІІ. Складові комунікативної якості культури мови. Український мовленнєвий етикет										
Тема 3. Складові комунікативної якості культури мови	14	2	2	–	10	14	2		–	12
Тема 4. Мовна культура в Україні. Український мовленнєвий етикет	16	2	2	–	12	16		2	–	14
Разом за змістовим модулем 2	**30**	**4**	**4**	**–**	**22**	**30**	**2**	**2**	**–**	**26**
Змістовий модуль ІІІ. Культура усного фахового спілкування										
Тема 5. Усне професійне спілкування	14	2	2	–	10	14	2		–	12
Тема 6. Культура фахового приватного спілкування	16	2	2	–	12	16		2	–	14
Разом за змістовим модулем 3	**30**	**4**	**4**	**–**	**22**	**30**	**2**	**2**	**–**	**26**
Змістовий модуль ІV. Мовні особливості 4професійного мовлення (орфоепічний рівень, акцентологічний та лексичний рівні)										
Тема 7. Мовні особливості професійного мовлення (орфоепічний рівень, акцентологічний рівні)	16	4	4	–	8	14	2		–	12
Тема 8. Мовні особливості професійного мовлення (лексичний рівень)	14	4	4	–	6	16		2	–	14
Разом за змістовим модулем 4	**30**	**8**	**8**	**–**	**14**	**30**	**2**	**2**	**–**	**26**

Змістовий модуль V. Мовні особливості професійного мовлення (граматичний рівень)										
Тема 9. Словотвірні норами. Морфологічні норми в професійному мовленні	16	6	6	–	4	14	2		–	12
Тема 10. Синтаксичні норми в професійному мовленні	14	4	4	–	6	16		2	–	14
Разом за змістовим модулем 5	**30**	**10**	**10**	**–**	**10**	**30**	**2**	**2**	**–**	**26**
Разом за курсом	**150**	**30**	**30**	**0**	**90**	**150**	**10**	**10**	**0**	**130**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Мовне законодавство та мовна політика в Україні	2	
2	Літературна мова. Стилі сучасної української мови	2	2
3	Складові комунікативної якості культури мови	2	
4	Український мовленнєвий етикет	2	2
5	Усне професійне спілкування	2	
6	Культура фахового приватного спілкування	2	2
7	Мовні особливості професійного мовлення (орфоепічний рівень)	2	
8	Мовні особливості професійного мовлення (акцентологічний рівень)	2	
9	Мовні особливості професійного мовлення (лексичний рівень)	2	2
10	Іншомовні слова. Термінологія в професійному спілкуванні.	2	
11	Професійне мовлення. Словотвірні норми.	2	
12	Морфологічні норми в професійному мовленні	2	
13	Специфіка вживання службових частин мови (науковий стиль, офіційно-діловий стиль)	2	
14	Синтаксичні норми в професійному мовленні	2	2
15	Особливості перекладу та редагування наукових текстів	2	
	Разом	**30**	**10**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
- підготовка до контрольних заходів – ***5-10 год. / 1 захід***
- підготовка проєктних завдань – ***10 год. / 1 контр. роб.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних занять	30	20
2	Виконання практичних завдань (самостійна робота)	50	100
3	Підготовка до контрольних заходів	10	10
	Разом	90	130

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   – лекція;
   – пояснення;
   – дискусія;
   – диспут;
   – демонстрація;
   – відеометод;
2) на практичних заняттях:
   – практичні завдання;
   – фронтальне опитування;
   – вправи

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (практичні заняття);
- самостійні роботи;
- контрольна робота
- стандартизовані тести

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 10 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, практичні завдання, самостійні роботи, контрольна робота й оцінки за іспит.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
7-9	Відповідь в цілому правильна, повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
5-6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
2-4	Відповідь частково правильна, є неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0-1	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: (ДФН: 15 занять по 10 балів = ***150 балів****; ЗФН: 5 занять по 10 балів =* ***50 балів*** *).*

Самостійна робота	**Критерії оцінювання**
50	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
40	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
30	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
20	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
10	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі.
0	Студент не виконує роботи.

	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: (ДФН, ЗФН: 5 робіт по 50 балів = ***250 балів)***

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН: 50 ЗФН: 81-100	Роботу виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного та практичного характеру. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 40 ЗФН:61-80	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено певний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 30 ЗФН: 41-60	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено певний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 20 ЗФН: 21-40	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено вагомий відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН: 10 ЗФН: 1-20	Роботу представлено з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності. Проте допущено переважний відсоток помилок. Бал знижено за умови орфографічних та пунктуаційних помилок.
0	Роботу не виконано.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми за весь курс: ***(ДФН: 50 балів, ЗФН: 100 балів)***

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15х10 балів = 150 балів	5 х 10 балів = 50 балів
Самостійна робота	5 робіт х 50 балів = 250 балів	5 робіт х 50 балів = 250 балів
Контрольна робота	1х50 балів = 50 балів	1х100 балів = 100 балів
Залік	50 балів	100 балів
	500 балів	**500 балів**
	(500 балів: 5 змістових модулі = 100 балів)	(500 балів : 5 змістових модулі = 100 балів)
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Практ.заняття 1	10		
	Т2	Практ.заняття 2	10	Практ.заняття 1	10
	Сам. роб. 1		*50*	*Сам. роб. 1*	*50*
ЗМ 2	Т3	Практ.заняття 3	10		
	Т4	Практ. заняття 4	10	Практ.заняття 2	10
	Сам. роб. 2		*50*	*Сам. роб. 2*	*50*
ЗМ 3	Т5	Практ. заняття 5	10		
	Т6	Практ.заняття 6	10	Практ.заняття 3	10
	Сам. роб. 3		*50*	*Сам. роб. 3*	*50*
ЗМ 4	Т7	Практ.заняття 7	10		
		Практ.заняття 8	10		
	Т8	Практ.заняття 9	10	Практ.заняття 4	10
		Практ.заняття 10	10		
	Сам. роб. 4		*50*	*Сам. роб. 4*	*50*
ЗМ 5	*Т 9*	Практ.заняття 11	10		
		Практ.заняття 12	10		
		Практ.заняття 13	10		
	Т 10	Практ.заняття 14	10	Практ.заняття 5	10
		Практ.заняття 15	10		
	Сам. роб. 5		*50*	*Сам. роб. 5*	*50*
Контрольна робота			50	Контрольна робота	100
Залік			50	Залік	100
За 5 змістових модулів			500:5=100		500:5=100
Сума			**100**		**100**

9. Засоби навчання

Наочний матеріал у межах лекційних занять: мультимедійні засоби (презентації); відеоматеріали (навчальні фільми, інтерв'ю, виступи тощо).

На практичних заняттях заплановано використовувати бібліотечний фонд Університету та електронні репозитарії.

У процесі виконання завдань самостійної роботи передбачено використання бібліотечного фонду, енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Антисуржик : навч. посіб. / О. Сербенська та ін. ; за заг. ред. О. Сербенської. 4-те вид., допов. і перероб. Львів : Апріорі, 2023. 302 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 284с.
3. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. 2-ге, доп. Київ : КММ, 2019. 208 с.
4. Зубков М. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення : посіб. 2-ге вид., доп. і змін. Київ : Арій, 2019. 607 с.
5. Культура мови : від теорії до практики : монографія / за ред. Л. Струганець. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 215 с.
6. Культура мовлення та риторика : навч. посіб. / Г. Кузнецова та ін. Глухів : Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2020. 323 с.
7. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за ред. Н.Д. Бабич. Чернівці : Книги–ХХІ, 2006. 496 с.
8. Ладиняк Н. Культура усного та писемного фахового мовлення : навч.- мет. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2016. 194 с.
9. Левчук І., Матящук Л. Основи культури мовлення : особливості, поради, роздуми : навч. довід. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 157 с.
10. Майборода Н. Культура професійного спілкування : усне й писемне мовлення : навч. посіб. для студ. гуман. спец. Дніпропетровськ : Акцент, 2015. 94 с.
11. Мартіна О. В. Культура мови. Культура мовлення : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2019. 123 с.
12. Український правопис. К.: Наукова думка, 2019. 392 с.

Допоміжна література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови: навчальний посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
2. Боглан С. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. К.: Рідна мова, 1998. 476 с.
3. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. К.: Наук. думка, 2004. 448 с.
4. Гриценко Т. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
5. Культура мови на щодень / Н.Я. Дзюбишина–Мельник, Н.С. Дужик, С.Я.Єрмоленко та ін. К.: Довіра, 2002. 170 с.
6. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилістика української мови: Підручник. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
7. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: навч. посібник. К.: Либідь, 1999. 240 с.
8. Сербенська О.Я. Культура усного мовлення: практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
9. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський О. О.Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. К.: Українська енциклопедія, 2004. 1038 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Електронна бібліотека підручників: http://studentam.kiev.ua/
2. Електронні бібліотеки: http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://nbuv.gov.ua/